

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Inaugurarea anului de studii 2018-2019 pentru doctoranzii anului întâi

Pe 1 noiembrie 2018, la Academia de Administrare Publică a avut loc inaugurarea anului de studii 2018-2019 pentru doctoranzii anului întâi, cu participarea conducerii, a profesorilor, membri ai Școlii doctorale în științe administrative a instituției.

Rectorul Academiei, Oleg BALAN, profesor universitar, doctor habilitat, a felicitat doctoranzii cu ocazia înmatriculării la studii și le-a dorit succese în activitate. Această activitate științifică, a spus rectorul, nu este deloc simplă. Dar astăzi Academia dispune de condiții avansate de studii. Și ne-am dori mult să reușiți. Până la urmă, totul depinde de dorința dumneavoastră

de a studia, de a vă pune în valoare capacitățile. Rectorul instituției le-a făcut cunoștință doctoranzilor înscriși la studii cu conducătorii științifici prezenți la eveniment.

În cuvântul de bun venit

la Academie, prorectorul Aurel SÎMBOTEANU, doctor, conferențiar universitar, a făcut o trecere în revistă a hotărârilor de Guvern, regulamentelor și altor acte normative privind managementul studiilor de doctorat. Prorectorul Academiei a îndemnat doctoranzii să colaboreze activ cu conducătorii științifici și să beneficieze la maximum de bunele condiții de studii oferite de instituția noastră.

Directorul Școlii doctorale în științe administrative, Silvia DULSCHI, doctor, conferențiar universitar, a familiarizat prezența cu exigențele față de doctoranzii ce-și fac studiile la Academie și modalitățile de organizare și desfășurare a

studiilor avansate de doctorat. La acest subiect, s-au pronunțat conducătorii de doctorat Ion DULSCHI, director Departament învățământ superior, doctor, conferențiar universitar, Constantin SOLOMON, doctor habilitat, profesor universitar, Tatiana ȘAPTEFRĂȚI, doctor, conferențiar universitar, Nicolae ROMANDAȘ, doctor, profesor universitar. A urmat o serie de întrebări și răspunsuri privind particularitățile studiilor la Academie.

Noii doctoranzi au vizitat, de asemenea, Biblioteca științifică a Academiei, făcând cunoștință cu serviciile prestate cititorilor.

Cor. F. P.

AVIZ

**Academia de Administrare Publică,
Catedra științe administrative**

invită cercetătorii și practicienii să participe la conferința științifico-practică internațională cu genericul

**„CONSOLIDAREA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE ȘI
PERSPECTIVELE EUROPENE ALE REPUBLICII MOLDOVĂ”,**

care se va desfășura în incinta Academiei de Administrare Publică la 23 noiembrie 2018.

Conferința științifico-practică internațională vine să sintetizeze rezultatele cercetărilor științifice realizate în cadrul proiectului „Consolidarea instituțională și funcțională a administrației publice locale în Republica Moldova în contextul implementării Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană”, să pună în discuție problemele stringente privind asigurarea unei guvernări la nivel local, să identifice instrumente și mecanisme de eficientizare a activității autorităților publice locale din perspectiva europenizării sistemului administrativ.

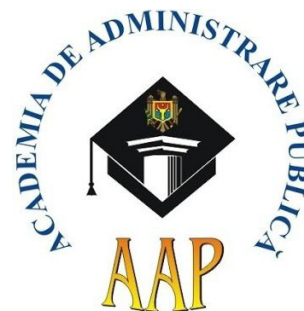
În cadrul conferinței vor fi abordate probleme teoretice și practice privind:

- reforma administrației publice și procesele administrative;
- descentralizarea administrativă;
- autonomia administrației publice locale;
- consolidarea finanțelor publice locale;
- modernizarea serviciilor publice;
- dezvoltarea regională;
- oportunitățile de dezvoltare profesională a funcționarilor publici;
- problemele de integritate a funcționarului public.

Limbi de lucru: română, rusă, engleză.

Fără taxă de participare.

Detalii: www.aap.gov.md

Igor Dodon – 2 ani de președinție

Igor Dodon face bilanțul celor doi ani de mandat.

„Au trecut doi ani de când cetățenii Republicii Moldova și-au recâștigat dreptul de a vota Președintele în mod direct. În doi ani am făcut mai mult decât alți președinți în patru ani.

Sunt onorat că susținerea lor mi-a fost acordată mie și vă asigur că în fiecare zi din acești doi ani am gândit și am acționat astfel, încât să fac viața oamenilor mai decentă, să-i fac să privească mai cu încredere la viitorul țării noastre.

În toată această perioadă, am avut sute de întâlniri cu cetățenii în raioanele și satele Moldovei, în orele de audiență la Președinție, în timpul întâlnirilor cu di-

aspora. Am răspuns la numeroase solicitări concrete, de ordin social și economic și sunt împăcat sufletește, deoarece o bună parte din acele solicitări au putut fi soluționate.

În politica externă, am optat pentru echilibru în relațiile Moldovei cu Estul și cu Vestul, fiindcă suntem o țară care trebuie să prietenească, nu să se certe cu țările din vecinătatea apropiată sau îndepărtată.

Am restabilit prietenia cu Rusia, fără a pierde bunele relații cu țările occidentale.

În politica internă, am pledat pentru patriotism, pentru promovarea statalității, pentru păstrarea valorilor creștine și m-am exprimat ferm împotriva acțiunilor abuzive ale guvernării democrate, cu care am avut mai multe confruntări, dar sper că, după alegerile parlamentare din 24 februarie 2019, voi obține și o susținere parlamentară largă, socialistă, care să-mi permită să înfăptuiesc multe alte lucruri bune pentru țară și cetățeni.

În toți acești ani, am demonstrat că Moldova are viitor și acest lucru este cel mai important”.

Masă rotundă organizată de Parlament în teritoriu

Angajarea în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități, crearea accesibilității acestora în instituțiile de menire socială și dezvoltarea serviciilor pentru o mai bună incluziune în diverse aspecte ale vieții comunitare, implementarea legislației cu privire la incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, au fost discutate, recent, la Cimișlia, în cadrul unei mese rotunde, organizată de Parlament în colaborare cu Consiliul raional Cimișlia.

La întrunirea, care a abordat multidisciplinar fenomenul, au participat președinta Comisiei parlamentare protecție socială, sănătate și familie, Valentina Buliga, reprezentanți ai autorităților locale, ai societății civile, ai serviciilor sociale și persoane cu dizabilități, locuitori ai acestui raion.

„Politicele elaborate de autorități în domeniul incluziunii sociale a persoanelor cu cerințe speciale sunt orientate spre promovarea și aplicarea unor noi mecanisme de protecție a acestei categorii, precum și perfecționarea cadrului legislativ-normativ pentru asigurarea accesului la prestații și servicii sociale. Legislația Republicii Moldova în domeniul

protecției drepturilor persoanelor cu dizabilități este una foarte bună, dar care încă înregistrează mai multe dificultăți în procesul de implementare”, a precizat președinta Comisiei.

Vicepreședintele raionului Cimișlia, Vasile Melente, a salutat inițiativa de organizare a evenimentului și a menționat că autoritățile locale sunt interesate să dezvolte servicii care ar ajuta persoanele cu dizabilități să se integreze în comunitate.

Masa rotundă „Incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități - experiența raionului Cimișlia: aspecte multidisciplinare ale fenomenului” este a doua întrunire de acest fel din ciclul de evenimente similare.

„Moldova Business Week 2018”

Cel mai important eveniment economic al anului „Moldova Business Week 2018” se va desfășura la Chișinău, în perioada 27-29 noiembrie curent. Aspecte privind organizarea săptămânii de afaceri au fost analizate în cadrul unei ședințe recente, prezidate de premierul Pavel Filip.

Șeful Executivului a solicitat asigurarea bunei organizări a evenimentului care vine să promoveze imaginea țării pe plan internațional și să deschidă calea pentru noi inițiative. În acest context, premierul a subliniat

importanța participării companiilor străine și atragerea celor, care sunt în căutarea oportunităților de extindere în țara noastră.

Cea de-a cincea ediție „Moldova Business Week” va reuni peste 1000 de participanți – parteneri de dezvoltare internaționali, reprezentanți ai instituțiilor statului, oameni de afaceri din Republica Moldova, precum și companii străine din circa 53 de state.

„Moldova Business Week” este un eveniment organizat anual pentru promovarea imaginii țării în vederea atragerii investițiilor, intensificarea dialogului dintre sectorul public și privat, sporirea competitivității companiilor autohtone pentru diversificarea și sporirea capacităților de export.

Pentru a participa la eveniment, persoanele se pot înregistra pe pagina web – www.mbw.md, selectând inclusiv panelul de discuții la care doresc să participe.

Integrarea profesională în funcția publică

Conform Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 49 din 16.01.2018, Academia de Administrare Publică continuă organizarea cursurilor de dezvoltare profesională a personalului din autoritățile publice la comanda de stat.

În perioada 12-16 noiembrie 2018, s-a desfășurat cursul cu genericul „Integrarea profesională în funcția publică”, destinat funcționarilor publici debutanți din cadrul autorităților administrației publice centrale.

Participanții la curs s-au familiarizat cu prevederile cadrului normativ ce reglementează activitatea funcționarului public, teoria și practica organizării și funcționării administrației publice. De asemenea, debutanții și-au dezvoltat abilitățile de

procesare a informației, de elaborare a notelor informative, rapoartelor, proiectelor de decizii, scrisorilor; de soluționare a petițiilor, de comunicare eficientă - abilități necesare

pentru îndeplinirea funcției publice. În acest sens, agenda cursului a inclus subiecte care conțin atât informația teoretică și empirică necesară, cât și informații aplicative ajus-

tate la necesitățile contemporane.

Eficiența sesiunilor de instruire și utilitatea lor se datorează formatorilor - cadrelor didactice ale Academiei, specialiștilor cu vastă experiență din cadrul autorităților publice centrale, dar și metodelor de instruire, folosite de către ei: prezentare, studiu de caz, brainstorming, discuții în grup etc.

Viorica ȚARĂLUNGĂ,
metodistă,
Departamentul
dezvoltare profesională

Gestionarea conflictului de interese în procesul de achiziții publice

În contextul noilor reglementări în domeniul achizițiilor publice care au intrat în vigoare începând cu data de 17 octombrie 2018, Academia de Administrare Publică, cu suportul financiar al proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”, implementat de către Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), a desfășurat în perioada 05-09 noiembrie curent cursul de dezvoltare profesională „Achiziții publice. Gestionarea conflictului de interese în procesul de achiziții publice”, cu o durată de 40 de ore.

Scopul cursului a fost pregătirea teoretică și

practică a funcționarilor din autoritățile publice locale pentru desfășurarea corectă a procesului de achiziție publică și evitarea conflictului de interese în cadrul acestui proces. La elaborarea agendei cursului de instruire s-a ținut cont de ultimele

evoluții legislative în domeniul achizițiilor publice.

La realizarea procesului de instruire au participat formatori cu vastă experiență din cadrul Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor și Academiei de Administrare Pu-

blică care, prin metode andragogice de predare - prezentări, activități practice, studii de caz, au instruit participanții să desfășoare corect procesul de achiziție publică.

Cunoștințele participanților au fost evaluate printr-un test-grilă, iar obținerea cunoștințelor și abilităților noi au fost confirmate printr-un certificat de participare la curs.

Aliona GIȚU,
metodistă,
Departamentul
dezvoltare profesională

Savant și pedagog prin vocație

Constantin SOLOMON, doctor habilitat în politologie, profesor universitar, la 70 de ani

Și iar se pomenește în fața porții casei părintești... Ca de obicei, se închină la crucifixul din preajmă, deschide porțița, intră în liniștea amintirilor.

De câte ori are un moment mai dificil în viață sau o bucurie, sau, pur și simplu, i se face dor, Constantin Solomon revine aici, la satul de baștină, Morovaia. Ce noroc a mai avut să se nască pe aceste locuri pitorești din imediata apropiere a complexului muzeal de astăzi - Orheiul Vechi. De mic copil a hoinărit prin împrejurimi, cunoaște fiecare cărărușă, stâncile din piatră și mănăstirile rupestre, simte și acum răcoarea apelor limpezi ale Răutului. Mai mult, când mergea la școala din sat, apoi la școala din satul vecin, Butuceni, la doi kilometri depărtare, admira cu nesaț împrejurimile. Atât de mult îi sunt dragi locurile natale.

Demult nu mai trăiește nimeni în casa părintească. De când au plecat părinții el are grijă de ea. Îi menține flacăra aprinsă. Nici gând să o vândă cuiva. Fără ea, fără această căsuță dragă ar deveni cu totul orfan, ar fi singur pe lume.

Îi place să se retragă după gardul din piatră, adusă cu carul și clădită de tatăl său, Andrei. Și de astă dată, la această aniversare septuagenară, a preferat să înlocuiască gălăgia de oraș cu liniștea de aici.

Dumnezeu a fost darnic cu el. I-a dăruit chiar și numele înțeleptului rege Solomon. Acei care-l cunosc, îl caracterizează anume cu acest calificativ - „înțelept”.

- În toată viața sa de până acum este un om liniștit și cumpătat, nu s-a dedat în extreme nici pe „stânga”, nici pe „dreapta”, mărturisește Andrei Groza, prim-prorector al Academiei de Administrare Publică, doctor, conferențiar universitar, care îl cunoaște pe omagiat încă

din anii studenției, locuind, un timp, chiar în aceeași cameră cu el. În asta și constă înțelepciunea lui. Această calitate i-a adunat în jur mulți prieteni. Uneori mi se pare că este chiar prea bun. În calitate de conducător științific la tezele de doctorat a pregătit mulți doctori în științe istorice, politice, administrative. Se implică pentru a ajuta pe cineva chiar și în cazurile când nu este obligat s-o facă.

În perioada modernă, deși a scris despre politică și partide, nu s-a atașat nici unui partid, a rămas consecvent și departe de gândul „să fie băgat în seamă” de mai marii zilei.

După absolvirea Școlii Pedagogice din Orhei a revenit la școala din Butuceni. Iar după absolvirea facultății de istorie a Universității de Stat din Moldova, a rămas să-și continue activitatea tot aici, la catedra de istorie. Munca asiduă s-a încoronat cu titlul științific de doctor habilitat în politologie (2002) și titlul științifico-didactic de profesor universitar. Timp de mai mulți ani a fost șef de catedră, decan al Facultății de istorie a Universității. Între anii 2003-2014, a fost președintele Comisiei de experți în științe umanistice din cadrul Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare al Republicii Moldova, iar în prezent este membru al Comisiei de experți în domeniul științelor politice și științelor administrative.

Constantin Solomon a contribuit substanțial la dezvoltarea științelor administrative din Republica Moldova. Din anul 2009 și până în prezent activează și în cadrul Academiei de Administrare Publică, predând cursurile de teorie politică, istoria politică a Republicii Moldova. Este conducător științific al tezelor de master și al tezelor de doctorat în domeniul administrației publice. A publicat peste 200 de lucrări științifice în reviste de specialitate din Republica Moldova și de peste hotare și a participat cu peste 70 de comunicări la simpozioane, conferințe științifice naționale și internaționale. Printre cele mai importante cărți semnate de Constantin Solomon se numără „Istoria politică a Republicii Moldova” în 2 volume (2000), „Aspecte ale vieții politice în Republica Moldova” (2001), „Внешняя политика Молдовы” (2008), „История и современность”. Pentru rezultate remarcabile în cercetare, în anul 2002, Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică i-a decernat Diploma de Merit.

„În calitate sa de mentor științific, profesorul Constantin Solomon este un îndrumător competent al masteranzilor și doctoranzilor, preocupat de veridicitatea datelor, a surselor de documentare, de justa fundamentare a ipotezelor științifice și temeinicia concluziilor, având, totodată, grijă de a motiva tineretul studios. Îi apreciem mult spiritul critic, luciditatea și perseverența”, susține șefa Catedrei științe administrative a Academiei Angela Zelenchi, doctor, conferențiar universitar.

Violeta Tincu, doctor, lector universitar la aceeași catedră, care a avut onoarea să-l aibă pe omagiat în calitate de membru al Consiliu-

lui științific de susținere a tezei de doctor, își amintește: „Prima mea întâlnire cu profesorul universitar Constantin Solomon a avut loc la examenul de doctorat la specialitatea *Teoria, metodologia administrației publice*, la care domnia sa a fost președinte al comisiei de examinare. M-au impresionat, îndeosebi, profesionalismul, bunăvoința și răbdarea de care a dat dovadă atunci. Într-un final mi-a spus: „Se vede că Vă iubiți profesia...”. A fost unul dintre cele mai frumoase complimente pe care le-am primit pe tărâm profesional. Colaborarea noastră a continuat ulterior în cadrul Catedrei științe administrative. Întotdeauna m-a impresionat disciplina și organizarea de care dă dovadă”.

Un alt prieten drag al profesorului Constantin Solomon este și Mihai Cernencu, șef Catedră relații internaționale, jurnalism și științe politice la ULIM, doctor, conferențiar universitar. „Chiar din primele zile ale lui septembrie 1972, când am început studiile la Universitatea de Stat din Moldova, l-am cunoscut pe Constantin Solomon. La acel moment, el era student la anul II, iar eu abia sosit după serviciul militar - la anul I. Ne leagă o prietenie de mai bine de 45 de ani. A rămas și astăzi așa cum l-am cunoscut la început: cu voință de fier, perseverență, săritor la nevoie și un profund respect pentru înaintașii familiei sale.

La cei 70 de ani împliniți, Constantin Solomon rămâne a fi tânăr și plin de energie. Cu multe proiecte și schițe pentru viitoarele cercetări științifice. Rămâne a fi un patriarh al istoriei moderne. Constantin Solomon rămâne a fi pentru noi o carte deschisă de istorie...

Sergiu VLĂDICĂ

Oportunități pentru parteneriate internaționale

Pe 8 noiembrie 2018, reprezentanții Academiei de Administrare Publică Rodica Sobieski-Camerzan, director al Bibliotecii științifice, și Igor Neaga, bibliotecar, membri ai echipei de proiect „LNSS” din cadrul programului Erasmus+, Ina Macovei și Silvia Zamurca, metodiști în Direcția cooperare internațională, au participat la evenimentul internațional cu genericul: „Programul Erasmus +. Oportunități de a dezvolta și consolida parteneriate internaționale”, organizat de către Oficiul Național Erasmus+, cu sprijinul Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova și Ministerul Educației, Cercetării și Culturii al Republicii Moldova.

Seminarul s-a desfășurat la Universitatea de Stat din Moldova și a fost dedicat promovării parteneriatelor în Programul Erasmus+, Agențiilor Naționale și Oficiilor Naționale Erasmus+, reprezentanților instituțiilor de învățământ superior și coordonatorilor de Proiect

te Erasmus+ din Republica Moldova.

La eveniment au participat Peter Michalko, șeful Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, Daniela Morari, Secretar de Stat al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, Nadejda Velișco, șefa Direcției politice în domeniul învățământului superior a Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, Bartłomiej Zdaniuk, Ambasadorul Poloniei în Republica Moldova, reprezentanții ambasadelor Franței, Germaniei, Italiei, Marii Britanii, României, Suediei, Turciei, reprezentanți ai instituțiilor de învățământ superior din Suedia și Ro-

mânia, reprezentanții Oficiilor Naționale Erasmus+ din Serbia și Kârgâzstan.

În cadrul evenimentului, a fost organizată Expoziția Proiectelor Erasmus+ de Consolidare a Capacităților în Învățământul Superior. Republica Moldova având un total de 22 de astfel de proiecte, selectate în perioada 2015-2018.

La expoziție a fost prezentat proiectul „Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor din Armenia, Moldova și Belarus”, proiect implementat de Biblioteca științifică a Academiei în perioada 2015-2018.

Excelența sa, Peter Michalko, șeful Delegației

UE a subliniat prioritățile UE privind viitorul Programului Erasmus+ și a încurajat reprezentanții universităților să beneficieze de oportunitățile Programului Erasmus+ în domeniul educației, sprijinite de Uniunea Europeană.

Reprezentanții ambasadelor Franței, Marii Britanii, Suediei și Turciei au prezentat sistemele de învățământ naționale și oportunitățile de colaborare cu Republica Moldova în Erasmus+.

Evenimentul dat a fost un bun prilej pentru stabilirea de noi contacte și parteneriate dintre instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova și instituții de învățământ din țările UE, care deja au experiență în realizarea proiectelor Erasmus+ sau urmează să implementeze noi proiecte finanțate de către Comisia Europeană.

Rodica SOBIESKI-CAMERZAN,
director al Bibliotecii științifice AAP

10 noiembrie - Ziua internațională a științei pentru pace și dezvoltare

Cu ocazia Zilei internaționale a științei pentru pace și dezvoltare, la Biblioteca științifică a Academiei de Administrare Publică a fost vernisată o expoziție tematică de cărți.

Expoziția include mai multe cărți semnate de autori din republică și de peste hotare, precum și lucrări editate, de-a lungul anilor, de profesorii Academiei.

Printre expozate se impun volumul „Probleme actuale ale științelor socio-umane în condițiile integrării europene”, editat de Academia de Științe cu concursul unor instituții de știință și învățământ superior din Republica Moldova, România și Ucraina, cartea

„Conceptele științei”, semnată de Ioan BIRIȘ și editată de Academia Română, alte ediții fundamentale aflate în colecția bibliotecii Academiei.

Prezintă interes pentru cititori și monografia „Academicieni din Basarabia și Transnistria” care include scurte biografii a 29 de academicieni, inclusiv Alexandru Hajdeu și Bogdan Petriceicu Hașdeu, Pantelimon Halippa, Ion Inculeț și Alexei Șciusev.

* * *

Data de 10 noiembrie a fost declarată Ziua internațională a științei pentru pace și dezvoltare în cadrul celei de-a 31-a sesiuni a Conferinței generale a

UNESCO (2 noiembrie 2001), prin Rezoluția 20/31 C. Pentru prima dată această zi a fost sărbătorită în 2002.

În ultimii ani, Ziua internațională a științei pentru pace și dezvoltare a avut ca obiective: creșterea gradului de conștientizare a opiniei publice cu privire la rolul științei în societățile pașnice și sustenabile; promovarea solidarității naționale și internaționale pentru o știință comună; reînnoirea angajamentului național

și internațional pentru utilizarea științei în beneficiul societăților; atragerea atenției asupra provocărilor cu care se confruntă știința și creșterea sprijinului pentru efortul științific.

Cor. F. P.

Alexei BUSUIOC, primarul care a adus Europa acasă

- Poate că și D-voastră îmi veți pune, din curiozitate, aceeași întrebare ca și unii dintre prietenii mei, începutu primului, cu un surâs enigmatic, **Alexei Busuioc, primarul comunei Capaclia, raionul Cantemir...**

- ...
- că având studii postuniversitare, făcute la Strasbourg, Franța, cu oportunități pe care mulți le visează doar, de ce am acceptat, totuși, această funcție modestă de primar al satului de baștină, o localitate cu multiple probleme ca și multe altele din țară. Și eu le răspund logic, într-un fel, în opinia mea: păi, dacă se vorbește peste tot de integritate europeană, eu am hotărât altfel - să aduc acea Europă la noi acasă, fiind o provocare dură în intențiile mele de a realiza ceva bun pentru consăteni, de a demonstra că se poate de construit Europa pe meleagurile natale.

Absolvent al prestigioasei instituții franceze „Mark Bloch” din Strasbourg, în domeniul geopoliticii, la întoarcerea în țară a fost angajat în anii 2001 - 2003 în calitate de consilier prezidențial în probleme de relații internaționale, fiind, cum s-ar spune, omul potrivit la locul potrivit. Și aici destinul avea să-l încerce printr-o provocare, la care nu se aștepta, acel necunoscut pe care și-a dorit să-l descopere, să-l pătrundă, să urmeze chemarea sufletului, venită din satul de baștină. Fiindcă Alexei Busuioc, paralel, se implica deja în unele proiecte pentru sat cu

prieteni de-ai săi din Franța.

În acel an, 2003, anul alegerilor locale, a avut ca oaspeți un grup de consăteni care i-au adus un mesaj de acasă cu rugămintea de a candida la funcția de primar al satului Capaclia. Gânduri multe, îndoieli, dar până la urmă, caracterul său ambițios de a explora necunoscutul, încrederea consătenilor, au întărit hotărârea sa de a merge acasă și a se dedica satului de baștină. Poate că în acele momente o fi izvorât și acel gând de a aplica cunoștințele, practicile acumulate în Franța pentru prosperarea satului de baștină, pentru bunăstarea consătenilor, de a le asigura un nivel de trai ca în Europa, adică... de a aduce Europa acasă.

Planurile sale aveau o bază fermă de realizare prin relațiile sale de bună prietenie stabilită în Franța cu proprietarii Asociației „Passerelle Alsace - Moldavie”, înființată, în 2002, de Christiane și Remy Hauss, o familie minunată care a făcut enorm de mult pentru Capaclia, după cum afirmă Alexei Busuioc.

Preluând funcția de primar, a învățat, cum s-ar spune, din mers, noua sa meserie. Și a început cu reparația capitală a școlii și a grădiniței. Fiindcă viitorul nostru sunt copiii, argumentează primarul, și ei trebuie să aibă cele mai bune condiții. Aici și-au spus cuvântul bunii prieteni din Franța. În scurt timp, la Capaclia au sosit, unul după altul, patru TIR-uri, încărcate cu toate cele necesare pentru reparație totală și renovare, europeană, a clădirilor școlii și grădiniței, începând cu acoperișurile și terminând cu podelele, cu blocurile sanitare. Încălzirea centrală,

mobiliierul și echipamentul modern, cantina, sălile de festivități, clasele bine amenajate redau acum acel anтураj pentru elevi de a pune cu dragoste mâna pe carte. La general vorbind, din 2002, Asociația „Passerelle Alsace - Moldavie” vine în fiecare an cu câte un proiect pentru sat. Mai mult ca atât. Prin intermediul lor, a stabilit relații de cooperare sau, mai bine zis, de prietenie cu parteneri din Olanda și Statele Unite ale Americii, cu susținerea lor fiind realizare proiecte importante pentru sat. Astfel, ei au fost cofinanțatorii proiectului de construcție a apeductului, implementat de primărie în colaborare cu Fondul Ecologic Național. În cadrul proiectului de 1150 mii de lei au fost construite 2 turnuri de pompare a apei din izvoare cu o adâncime de 240 de metri și a rețelei de apeducte pe tot cuprinsul satului și acum, practic, toți sătenii au apă de calitate la robinet. Sunt realizate sau sunt în curs de realizare proiecte privind infrastructura drumurilor locale, iluminarea stradală, alte proiecte de soluționare a problemelor sociale.

Acum este în curs de elaborare, în cooperare cu partenerii din Olanda, un proiect ambițios de construcție în sat a cantinei sociale pentru circa 60 de persoane.

Primarul Alexei Busuioc nu se oprește aici, efectuând cu regularitate deplasări

de serviciu în Franța, în alte țări europene, de pe urma cărora apar noi relații de cooperare, noi viziuni, noi gânduri privind dezvoltarea de mai departe a satului întru asigurarea unui trai decent consătenilor. Numai în ultimul timp a fost la Bruxelles și Viena. În capitala Belgiei a participat la discuții în cadrul Comitetului European al Regiunilor, unde a abordat probleme privind consolidarea capacităților autorităților publice locale pentru o bună guvernare locală și soluționarea problemelor sociale ale cetățenilor, prestarea serviciilor publice de calitate. La Viena a avut întrevederi cu reprezentanți ai autorităților publice locale din suburbiile capitalei Austriei privind oferte de lucru sezonier pentru locuitorii din Capaclia. Cu toate acestea, preocuparea de bază a primarului Alexei Busuioc este crearea locurilor de muncă acasă, în context, având o bună conlucrare cu agenții economici de pe loc, care contribuie substanțial la suplinirea bugetului local (peste 150 mii de lei anual) și, respectiv, la soluționarea problemelor sociale din localitate.

Capaclia, pe calea sa de renovare continuă europeană, este oglinda gospodarului său, Alexei Busuioc, totdeauna în căutarea noului - și acasă și peste hotare - după cum a deprins lucrurile ca vizionar în stil european. Aceste calități ale sale, practica multidimensională cu multe reușite de primar, îi deschid noi perspective de afirmare în serviciul public, or Alexei Busuioc, rămâne a fi printre oameni și pentru oameni, după crezul său, și, după cum spune însuși domnia sa, oriunde-l va hărăzi mai departe destinul, va contribui pe măsură ca și alte localități din țară să aducă Europa acasă.

Ion AXENTI

„Proiecte mari pot fi realizate doar în comune mari”

De vorbă cu Inga PROCOPENCO, primar de Marianca de Jos, Ștefan Vodă

Satul Marianca de Jos, situat la numai 7 kilometri de centrul raional Ștefan Vodă, numără la ora actuală doar 558 de locuitori. În pofida dificultăților cu care se confruntă, localitatea trăiește, respiră liber, își păstrează tradițiile.

Stimată doamnă primar, de ce Marianca de Jos?

O legendă spune că, în partea locului, trăia cândva o fată foarte frumoasă pre nume Măriuca. Atât de frumoasă, încât, din cauza ei, se iscau multe certuri în familii. Odată, coborând în jos de casa ei, pe malul râulețului Babei din preajmă, care se scurge în Nistru, și-a văzut chipul în oglinda apei și, conștientizându-și vina, de remușcări, s-a aruncat în valuri...

O altă legendă afirmă că aceiași fată s-ar fi căsătorit și a conviețuit cu toată lumea în liniște și pace. Iar satul a acceptat cu bunăvoință numele ei.

De fapt, potrivit unor surse, prima atestare a satului datează cu 1859, iar alte surse indică anul 1844. În volumele enciclopedice „Localitățile Republicii Moldova” se arată, că Marianca de Jos și-a găsit oglindire în analele arhivei, începând cu 10 mai 1844, când pe moșia contelui Bechendorf se stabilise cu traiul un grup de țărani bejenari. În octombrie 1850 ei erau deja în număr de 113 bărbați și 76 de femei, care alcătuiau 53 de familii. Cel mai în vârstă era Chirică Răileanu, care împlinise 71 de ani. Arheologii însă au descoperit aici vatra unei așezări umane cu o vârstă de cca 3.200 de ani și obiecte din epoca bronzului. Cele 3 motive funerare din jurul satului vorbesc despre invazia, în re-

petate rânduri, a triburilor de nomazi, năvălitoare cândva peste băștinași din stepele asiatice. Satul nostru, ca și multe altele, a fost studiat de savantul istoric Ion Leașco, doctor în istorie. El constata că în timpul primei stăpâniri a Rusiei Țariste (1812-1918) majoritatea sateilor basarabene erau locuite de răzeși moldoveni. În 1859 satul răzeșesc Marianca de Jos avea 12 gospodării populate de 50 de locuitori. Moșia aparținea boierului Buznea și negustorului Cherches.

Conform datelor oferite de A. N. Egunov, directorul Departamentului de Statistică al Basarabiei, în 1870 Marianovca avea 73 de case cu 380 de locuitori. Alte documente afirmă că, la 1906, aici locuiau 440 de oameni care aveau 44 de copii de vârstă școlară, dar școala parohială o frecventau numai 31 de elevi.

Zamfir Arbore, în Dicționarul său din 1904, scria despre localitatea noastră următoarele: „Marianca, Marianovca sau Coromîsla (Cobi-lița), sat în județul Akkerman, volosti Alexandrovca, așezat în valea Feștelița. Are 67 de case cu o populație de 580 suflete, 173 de vite mari”.

La recensământul populației, efectuat la 29 dec. 1930, satul înregistrase 120 de gospodării și 585 de locuitori. Școala primară avea anual în cataloage peste 130 de elevi, instruiți de învățătorul Dumitru Bogheanu.

În 1973, Marianca de Jos avea 683 de oameni, ei constituiau secția 3 de producție a gospodăriei de stat „Pobeda” („Biruința”) cu sediul în or. Suvorov (azi Ștefan Vodă). Când populația satului se mărise, în sat s-a deschis școala medie incompletă, apoi iar a început să scadă și la mijlocul ultimului deceniu al sec. XX numărul elevilor a ajuns la 94.

Actualmente la gimnaziul din sat își fac studiile 63 de elevi. Eu am onoarea să predau în școală limba și literatura română. Avem și o grădiniță de copii.

- Numărul de 525 de locuitori, nu e prea puțin pentru a întreține o primărie? Actualmente cca 30 la sută din primăriile din Republica Moldova nu se încadrează în condițiile legii. Cum se completează bugetul local, câte surse primiți de la bugetul de stat?

- Sincer vorbind, suntem finanțați în mare parte de la bugetul de stat. În localitate activează doi agenți economici – societățile cu răspundere limitată „Antelis Agro” cu 25 de angajați și „PRŌT-CV”, 3 gospodării țărănești. Restul sătenilor apti de muncă lucrează în Ștefan Vodă sau practică agricultura. O bună parte din ei cultivă în sere legume timpurii, zarzavaturi.

- Dar cum reușiți să rezolvați problemele cu care se confruntă localnicii?

- Acum câțiva ani am construit în sat o fântână artezi-ană și astăzi consătenii mei beneficiază de apeduct. La începutul anului curent, în luna mai, a fost finalizat un drum nou ce face legătura între satele Feștelița și Marianca de Jos. Șoseaua asigură și conexiunea cu drumul național Chișinău-Căușeni, facilitând accesul cetățenilor din zonă spre centrul raional și punctul de trecere a frontierei cu Ucraina, Palanca. Drumul a fost construit în cadrul unui proiect de dezvoltare regională în valoare de 19 milioane de lei și finanțat din Fondul Național de Dezvoltare Regională. În cadrul acestui proiect, am reușit să asfaltăm și o porțiune de drum din satul nostru. Astfel încât acum avem asfaltate centrul satului și două din cele patru artere principale din localitate.

Dar vreau să accentuez că acest proiect comun cu satul Feștelița a fost implementat, în mare parte, datorită eforturilor primăriei din această localitate și a primarului Nicolae Tudoreanu. Aș vrea să-i exprim și pe această cale recunoștința mea primarului de Feștelița, cu concursul căruia rezol-

văm și alte probleme din sat. Concluzia este că proiectele mari pot fi realizate doar cu concursul comunelor mari. Pe când posibilitățile primăriilor din satele mici sunt extrem de modeste și limitate. Primăria noastră, de exemplu, nu dispune nici măcar de unitate de transport.

- Și în această ordine de idei, cum ați vedea perspectiva dezvoltării localității Dvs. în contextul reformei administrative?

- Dacă e să vorbim la concret, eu aș vedea satul nostru în componența comunei Feștelița, cu o singură primărie, care să cuprindă și satele învecinate Lazo și Alava. Actualmente și aceste două localități au primărie cu sediul la Alava, dar aici nu există nici școală și o parte din elevii de aici își fac studiul în gimnaziul nostru, o altă parte – la Ștefan Vodă. O asemenea variantă ar permite o colaborare mai eficientă pentru a acorda oamenilor servicii publice de calitate, pentru a economisi, în ultimă instanță, banul public, pe care-l primim de la bugetul de stat. În loc de trei primării, ar fi una.

- Dar cum organizați sărbătorile din sat?

- Sigur că cea mai mare sărbătoare este hramul satului, pe care-l serbăm pe 27 octombrie, de Sfânta Parascheva. Apropo, acum câțiva ani, în 2014, l-am avut ca oaspete de hram pe rectorul Academiei de Administrare Publică, Oleg Balan. Avem în sat un cămin cultural, amplasat chiar în clădirea primăriei, o bibliotecă. Directorul căminului cultural, Petre Constantin, este și animatorul ansamblului folcloric „Flueraș”, cu care este prezent la toate sărbătorile din sat, dar și la multe festivaluri de muzică din diferite localități ale republicii. Aș menționa și activitatea cenaclului „Satule, ce vârstă ai” din cadrul gimnaziului din localitate.

- Vă mulțumesc!

Sergiu VLĂDICĂ

Reprezentanții Academiei la Conferința internațională „Inovație și calitate în sectorul public”

Reprezentanții Academiei de Administrare Publică - Dinu MANOLE, șef Direcție relații internaționale, și Veronica BUTNARU, lector universitar, Catedra economie și management public au participat la cea de-a XI-a ediție a conferinței internaționale „Inovație și calitate în sectorul public”, care a avut loc, la 30-31 octombrie, în localitatea Sâmbăta de Sus, județul Brașov, România. Conferința a fost organizată de Agenția Națională a Funcționarilor Publici din România (ANFP). Ediția din acest an a fost una aniversară, consacrată comemorării a 100 de ani de la evenimentul politic major al anului 1918 – Centenarul Marii Uniri. Conferința a întrunit peste 50 de participanți din cadrul Guvernului României, administrației publice din țară și din străinătate, structurilor asociative și profesionale, organizațiilor neguvernamentale, mediului universitar și mass-media.

Președintele ANFP, Vasile-Felix COZMA, a adresat un mesaj de felicitare tuturor celor implicați în organizarea celei de a XI-a ediții a conferinței. În opinia sa, această conferință reprezintă o garanție a recunoașterii rezultatelor remarcabile din administrația publică românească, dar și o platformă de discuții despre problemele cu care se confruntă administrația publică și soluțiile de rezolvare a acestora.

În cadrul sesiunilor plene au făcut prezentări reprezentanți ai mediului academic din România și din Republica Moldova, ai Agenției Naționale a Funcționarilor Publici și ai partenerului evenimentului - Asociația Română pentru Reciclare RoRec.

Cele trei ateliere de lucru au inclus următoarele teme: investiții inteligente în dezvoltarea resurselor umane; inițiative și soluții integrate pentru dezvoltare durabilă; consultarea publică - premisă

pentru funcționalitatea mecanismelor codecizionale.

În cadrul Atelierului 1, subsemnata a vorbit des-

criere detaliată a dezvoltării profesionale continue a funcționarilor publici din Republica Moldova, precum și

pre dezvoltarea profesională continuă a funcționarilor publici în Republica Moldova - mecanismul de bază al reformei administrației publice.

Noi am salutat buna colaborare dintre ANFP și Academia de Administrare Publică din Republica Moldova, mulțumind autorităților și instituțiilor publice care au oferit sprijin studenților din Republica Moldova pe perioada desfășurării unor stagii în România. A urmat o prezentare a activității Academiei de Administrare Publică din Republica Moldova și o

rolul Academiei în planificarea, implementarea și evaluarea necesităților de instruire pentru anii 2016-2020 prin prisma perspectivei.

Dinu Manole a întreținut dialoguri cu Virgil CHIRILĂ, secretar de stat la Ministerul dezvoltării regionale și administrației publice, cu alți reprezentanți a autorităților publice din România.

Veronica BUTNARU,
lector universitar,
Catedra economie și
management public

Workshop în domeniul tehnologiei dronelor

În perioada 4-7 noiembrie 2018, Universitatea de Stat din Minsk, Belarus, a fost gazda reuniunii în cadrul consorțiului proiectului „Educational for Drone”, desfășurat în cadrul programului Erasmus+, la care au participat 17 instituții din 8 state din Uniunea Europeană și Parteneriatul Estic, inclusiv 5 instituții de învățământ superior din Republica Moldova.

Din partea Academiei de Administrare Publică au participat Silvia Dulschi doctor, conferențiar universitar, șef Direcție știință și doctorat, manager de proiect, și Tatiana Castrașan, lector universitar, cercetător în cadrul proiectului.

Programul evenimentului a inclus cursuri de masterat și prelegeri ale cercetătorilor din Italia, Georgia, Armenia și Belarus privind perspecti-

vele vehiculelor aeriene fără pilot, tendințele tehnologice, abordările și cerințele noi și inovatoare pentru instruirea specialiștilor în domeniul tehnologiei fără pilot.

În cadrul reuniunii, au fost discutate aspecte legate de gradul de implementare a proiectului, starea actuală și soluționarea problemelor posibile pentru implementarea acestuia. Au fost examinate detaliat etapele de implementare a proiectelor

în Armenia, Belarus, Georgia și Moldova, aspectul financiar al activităților desfășurate de parteneri.

Participanții la întâlnire au vizitat Centrul pentru Educația Aerospațială a Universității de Stat din Minsk, au făcut cunoștință cu realizările cercetătorilor universității în domeniul aeronautic.

Amintim că obiectivul principal al proiectului este de a oferi universităților din

țările-partenere instrumente eficiente de transfer tehnologic prin crearea și dotarea unor laboratoare performante – Oficii de Educație pentru Drone (OED), inclusiv prin transferul acestor cunoștințe la profesioniștii certificați din fiecare țară-parteneră, contribuind substanțial la definitivarea necesităților potențialilor utilizatori de drone din Republica Moldova, la identificarea abilităților și competențelor necesare pentru transferul de tehnologii și cunoștințe din domeniul dronelor, care sunt esențiale pentru dezvoltarea de aplicații civile ale dronelor în țările-partenere, implicate în acest proiect.

Silvia DULSCHI,
șef Direcție știință și
doctorat AAP,
manager de proiect

Orașele Bălți, Cimișlia și Cahul sunt cele mai transparente localități din Republica Moldova, iar Strășeni, Fălești și Cahul – cele mai transparente raioane din țară în anul 2018. Clasamentul celor mai deschise autorități publice locale, realizat de Institutul pentru Dezvoltare și Inițiativa Sociale (IDIS) „Viitorul” împreună cu INEKO (Slovacia), a fost prezentat pe 8 noiembrie, în cadrul unei conferințe publice.

„Timp de trei ani avem o cooperare frumoasă cu partenerii din Slovacia și în această perioadă am învățat foarte multe. Am învățat metodologia de identificare a celor mai transparente autorități locale și am aflat care sunt instrumentele de măsurare a sustenabilității financiare. Astfel, am făcut un pas înainte pentru consolidarea autorităților publice locale din Moldova. De asemenea, cu toate că media de transparență pe țară este mai puțin de 40%, există autorități care încep să dea tonul în această direcție și tendințele sunt îmbucurătoare la capitolul transparenței”, a declarat Liubomir Chiriac, directorul executiv IDIS „Viitorul”.

Maroš Kramár, diplomat pentru dezvoltare și cooperare din cadrul Ambasadei Republicii Slovace la Chișinău, a menționat: „Mă bucur că sprijinul financiar al SlovakAid și colaborarea organizațiilor partenerilor INEKO și IDIS „Viitorul” aduc rezultate pozitive sub forma unor premii pentru cele mai deschise autorități publice locale. Multe mulțumiri transmitem și municipalităților care fac parte din proiect și au încercat să fie mai transparente pentru nevoile cetățenilor lor. Fie ca autoritățile cele mai deschise să devină în viitor un model pentru celelalte localități din Moldova”

„Scopul inițiativei noastre a fost să îmbunătățim nivelul de deschide-

re a autorităților față de cetățeni și după trei ani putem observa un progres semnificativ în acest sens, ceea ce reprezintă un semn bun. Sunt fericit să văd că rezultatele monitorizării transparenței locale în Moldova sunt pozitive și autoritățile au devenit mai transparente. Obiectivul eforturilor noastre este să avem o democrație calitativă în Moldova prin responsabilizarea cetățenilor și informarea lor corectă despre transparență și sustenabilitatea financiară a guvernelor locale”, a spus directorul INEKO, Peter Goliás, prezent la eveniment.

Cele 60 de localități (40 de orașe și 20 cele mai mari sate/comune) și 32 de consilii raionale au fost evaluate în baza a nouă criterii de transparență. Punctajul maxim pentru administrația unei autorități publice locale constituie 100 de puncte. Potrivit rezultatelor evaluării, cele mai transparente localități sunt municipiul Bălți (82 de puncte), orașul Cimișlia (62 puncte) și municipiul Cahul (62 puncte). Cele mai transparente autorități publice locale de nivelul II sunt consiliile raionale Strășeni (78 de puncte), Fălești (64 de puncte) și Cahul (58 de puncte).

Pe parcursul celor trei ani de monitorizare, administrațiile publice locale și raionale au evoluat în ce privește deschiderea acestora către

Bălți, Cimișlia și Cahul - cele mai transparente localități din Moldova

ginile web pentru a aduce la cunoștință cetățenilor informațiile de interes public. Totodată, clasamentul din 2018 constată primul exemplu de elaborare și publicare pe web a Codului de etică pentru aleșii locali și, cu toate că în Moldova nu este obligatoriu, trei administrații locale și o administrație raională publică contractele de achiziții pe pagina lor oficială, este de părere Viorel Pârvan, autorul raportului de transparență.

Evenimentul a avut loc în cadrul inițiativei „Promovarea transparenței și sustenabilității financiare a politicilor regionale, a întreprinderilor de stat și a autorităților locale din Republica Moldova”, implementată de IDIS „Viitorul”, în parteneriat cu Institutul pentru Reforme Economice și Sociale din Slovacia (INEKO). Inițiativa este susținută financiar de Programul de Asistență Oficială pentru Dezvoltare al Republicii Slovace (SlovakAid) și are ca scop îmbunătățirea transparenței și a stabilității financiare a autorităților publice locale și a întreprinderilor de stat din Moldova prin transferul de know-how din proiectele similare implementate cu succes în Slovacia.

Ana-Maria VEVERIȚĂ,
specialist comunicare,
IDIS „Viitorul”

„Noi venim dintr-o societate extrem de centralizată”

Interviu cu Viorel FURDUI, director executiv al Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM)

CORRESPONDENTUL: Congresul Autorităților Locale din Moldova este instituția care reprezintă autoritățile locale din Republica Moldova în relația cu Guvernul, cetățenii, alți actori. Cum vă reușește?

Viorel FURDUI: Întotdeauna este loc pentru mai bine, dar, cu siguranță, dacă comparăm cu situația care a fost până la crearea Congresului Autorităților Locale din Moldova, în ceea ce privește comunicarea și dialogul cu administrația publică centrală, atunci noi avem un progres. Noi, în calitate de asociație, am văzut vreo 7 guverne și vreau să vă spun că toate au o anumită particularitate. După o anumită perioadă, relațiile mai bune încep să se deterioreze. Motive sunt mai multe, că vine timpul ca să-și realizeze anumite angajamente, niște promisiuni și e clar lucru că noi, fiind o organizație bazată cu adevărat pe principii și valori, amintim câteodată că s-a promis ceva, că există niște angajamente și pe plan intern, că mai sunt niște strategii, niște legi, mai sunt niște recomandări ale Consiliului Europei ce trebuie executate. În rezultat, apar anumite supărări, dar, în fond, vreau să vă spun că, cu siguranță, noi avansăm, ne dezvoltăm în ceea ce privește dialogul. Sigur că ne deranjează faptul că unele lucruri foarte importante, reușim să le discutăm cu o grabă foarte mare, cu o situație care este influențată de alți factori.

Aș putea să menționez în context, că am avut reforme pentru care s-au cheltuit o sumedenie de bani, dar, care, ulterior, nu au fost efective și au fost anulate. Este vorba de aceeași reformă administrativ-teritorială anterioară din anul 1998, care a existat doar 2 ani, și multe astfel de exemple, când se adoptau strategii, planuri, legi, fără ca vocea

administrației locale să fie auzită. Astfel, realitatea nu era luată în considerație, iar aceasta însemna lipsa unei conexiuni cu autoritățile din teritoriu.

COR.: Conform statutului, CALM este o asociație apolitică. Cum e să fiți apolitics și să reprezentați oamenii politici? Se intersectează undeva interesele?

V. F.: Aceasta și e problema că nu se înțelege care e rolul CALM-ului și pe cine reprezintă. CALM nu reprezintă propriu-zis primarii sau consilierii, membrii CALM-ului nu sunt primarii sau alte categorii de funcționari din primărie. Membrii CALM-ului sunt satele, comunele, orașele, iar acestea înseamnă cetățenii, indiferent de apartenența politică. Mulți consideră că membrii CALM-ului sunt primarii, ei fiind, în mare parte, afiliați politic. Nu! Trebuie de schimbat abordarea și să se înțeleagă – CALM nu este un simplu ONG, pentru că, în primul rând, CALM reprezintă guvernarea locală. În al doilea rând, CALM reprezintă comunitățile locale, iar comunitățile locale sunt formate din cetățeni.

COR.: Da, dar colaborați/aveți un dialog mai întâi cu primarii, cu președinții de raion.

V. F.: Primarii, președinții de raioane reprezintă, în baza statutului, cetățenii, deoarece ei sunt aleși. Trebuie de înțeles că ei sunt

reprezentanți și, în mare parte, aici e și secretul succesului CALM, deoarece conducerea CALM-ului și toți cei care contribuie la dezvoltarea CALM-ului, de fapt, au lăsat la o parte și au neutralizat elementul politic în totalitate. Să fi fost altfel, în condițiile Republicii Moldova, o astfel de organizație nu supraviețuia și rolul ei avea să fie redus la ceea ce era și până la CALM – la o asociație care era afiliată la una sau la altă forță politică. Vreau să vă spun că nimeni nu poate să acuze CALM de apartenență politică, absolut nicio mișcare. Da, CALM s-a pronunțat atunci când erau arestați primarii, a adus această informație la cunoștința instanțelor internaționale, pentru că dorim să ne apărăm membrii. CALM s-a pronunțat critic și pe alte viziuni, mai ales atunci când am fost în permanentă întârziere în implementarea strategiilor de descentralizare, a angajamentelor față de Consiliul Europei. Aceasta, întotdeauna, a fost interpretat bolnăvicios și aici mă refer nu doar la această guvernare, ci la toate. Toate guvernările noastre, nu înțeleg de ce, dar reacționează foarte bolnăvicios la critică. La general însă, pas cu pas, relația se stabilizează. Noi căutăm acest dialog și cred că e un proces normal de maturizare.

COR.: Care ar fi cea mai stringentă reformă de care are nevoie administrația locală în acest moment?

V. F.: Eu am să vă surprind, dar nu este vorba de reforma administrativ-teritorială. Eu știu că se vehiculează aceasta, dar vă spun că o persoană, care, practic, de 20 de ani lucrează în domeniul administrației publice, se admite o mare neînțelegere cu privire la administrația publică locală și cum funcționează ea. Toate argumentele care se aduc pentru această reformă administrativ-teritorială

nu sunt întemeiate și vă veți convinge dacă veți analiza fiecare punct în parte. De exemplu, se spune că avem prea multe comunități, că e greu de administrat – ceea ce, practic, nu este adevărat, dimpotrivă – noi avem exemple de țări care se dezvoltă bine, precum este Slovacia, Cehia, Ungaria, care au un sistem încă mult mai fragmentat. Recent, la noi au fost colegii din SUA, ei au primării cu 25 de oameni, noi mai glumeam că restul, în afară de primari, sunt consilieri. Se mai vorbește despre aspectul economic, dat fiind faptul că, dacă se lichidează primăriile, atunci vor crește veniturile – nu este adevărat, nu este nicio confirmare nicăieri.

Din păcate, la noi nu se înțelege ce înseamnă o reformă a administrației publice locale, ea se substituie prin reforma administrativ-teritorială. În al doilea rând, la noi, întotdeauna, s-au jucat cu lucrurile acestea și nu s-a făcut o descentralizare adevărată. Lichidarea primăriilor e un lucru foarte periculos pentru Republica Moldova. Noi, în fond, nu suntem împotriva reformei, inclusiv administrativ-teritoriale, numai că ea trebuie să fie privită într-un context mai larg.

Și acum, să răspund la întrebare. Problema principală din Republica Moldova, cât de straniu ar părea, este lipsa unei atmosfere sănătoase de discuție între toți actorii implicați. Noi nu avem astfel de discuții în societate. **Noi avem nevoie de un proces real de descentralizare și de a schimba lucrurile în domeniul salarizării**, din care cauză oamenii pleacă tot mai mulți peste hotare, și anume o descentralizare reală, argumentată ar stopa acest proces, ar crea condiții pentru o societate modernă, în dezvoltare.

Mihaela CONOVALI

Elaborarea documentației necesare pentru selectarea partenerului privat

Continuăm, în acest număr de ziar, prezentarea temei respective în baza Ghidului practic „Instrumente de bună guvernare la nivel local”, destinat autorităților administrației publice locale, precum și tuturor actorilor implicați în procesul de guvernare la nivel local.

După aprobarea cerințelor generale privind selectarea partenerului privat, partenerul public elaborează documentația necesară organizării concursului de selectare a partenerului privat, care include:

- a) comunicatul informativ;
- b) documentația standard pentru selectarea partenerului privat (se elaborează în baza Instrucțiunilor privind derularea procedurilor de atribuire a contractelor de parteneriat public-privat, aprobate prin HG RM nr. 476 din 04.07.2012);
- c) caietul de sarcini pentru realizarea proiectului de parteneriat public-privat, după caz;
- d) proiectul contractului de parteneriat public-privat. Comunicatul informativ trebuie să conțină:
 - a) intenția de stabilire a unui raport de parteneriat public-privat, precum și obiectivul acestuia;
 - b) denumirea partenerului public;
 - c) descrierea obiectului și obiectivului parteneriatului public-privat, indicarea ariei geografice de amplasare a acestuia;
 - d) durata parteneriatului public-privat;
 - e) informația despre procedurile de selectare a partenerului privat;
 - f) informația despre modalitatea obținerii documentației de concurs; 51 Ghidul alesului local
 - g) adresa și termenul-limită de prezentare a ofertelor;
 - h) cerințele față de ofertanți și datele care urmează a fi incluse în ofertă;
 - i) informația despre criteriile de selectare a celei mai bune oferte și/sau despre criteriile aplicate în cazul unui dialog competitiv;
 - j) informația despre locul și data examinării ofertelor;
 - k) termenul în care ofertanții sunt informați în privința rezultatelor concursului;
 - l) modalitatea de repartizare a riscurilor;
 - m) indicatorii de performanță și criteriile de evaluare.

Condiții generale de aplicare a procedurii concursului de selectare a partenerului privat

Condiții de aplicare a concursului de selectare a partenerului privat cu precalificare și prin dialog competitiv.

Partenerul public va desfășura concursul de selectare a partenerului privat, în cazul în care proiectul este de o complexitate redusă și partenerul public poate determina structura tehnică/juridică a proiectului.

Concursul se desfășoară într-o singură etapă, la finalizarea căreia partenerul public urmează să atribuiască contractul de parteneriat public-privat.

Partenerul public va opta pentru concurs de selectare a partenerului privat cu precalificare în cazul în care proiectul este complex și partenerul public dorește stabilirea unor criterii de precalificare și ulterior atribuirea contractului de parteneriat public-privat.

Procedura de concurs cu precalificare se desfășoară în două etape:

- a) etapa de selectare a participanților la precalificare, prin aplicarea criteriilor de precalificare;
- b) etapa de evaluare a ofertelor depuse de participanții la precalificare selectați prin aplicarea criteriului

de atribuire.

Partenerul public urmează să aplice procedura de dialog competitiv pentru atribuirea unui contract de parteneriat public-privat, în cazul în care proiectul de parteneriat public-privat este considerat a fi de o

complexitate deosebită și aplicarea procedurii de concurs cu precalificare nu ar duce la atribuirea contractului de parteneriat public-privat.

Depunerea ofertelor

Oferta este o propunere făcută de o persoană altei persoane pentru vânzarea-cumpărarea unor mărfuri, pentru angajarea într-o slujbă, participarea la o acțiune, prestarea unor servicii etc.; (concr.) act, document scris prin care se face o astfel de propunere. Pentru participare la concurs, ofertantul înaintează comisiei de selectare a partenerului privat o ofertă.

Comisia de selectare a partenerului privat eliberează operatorului economic, în mod obligatoriu, o recipisă în care indică data și ora recepționării ofertei.

Astfel, oferta trebuie să conțină:

- a) denumirea sau numele ofertantului, sediul sau domiciliul lui;
- b) experiența ofertantului în domeniul obiectului parteneriatului public-privat propus;
- c) descrierea perspectivei de dezvoltare a obiectului parteneriatului public-privat;
- d) confirmarea de către ofertant a abilităților sale de a desfășura activitate în cadrul parteneriatului public-privat și a veridicității documentelor prezentate;
- e) propunerea tehnică și financiară privind realizarea proiectului de parteneriat public-privat;
- f) date despre calitatea preconizată a bunurilor, lucrărilor sau serviciilor, după caz;
- g) informație privind etapele de realizare a proiectului de parteneriat public-privat cu descrierea completă a lucrărilor din fiecare etapă;
- h) cerințele față de garanțiile date de partenerul public sau de stat;
- i) informație despre tarifele pe care ofertantul intenționează să le aplice, după caz.

Ofertele care sunt depuse la altă adresă decât cea stabilită, precum și ofertele primite și înregistrate după expirarea termenului-limită pentru depunere nu se admit la concurs și se restituie ofertanților fără a fi deschise.

„Casa părintească nu se vinde”, o îndemnare de suflă, izvorâtă din versurile clasicului nostru contemporan, Grigore Vieru, ne reîntoarce de fiecare dată la începuturile noastre, la baștină, după cum avea să le facă cale întoarsă de la Chișinău spre Lalova, raionul Rezina, soților Sergiu și Emilia Hanganu. Parcă te-ar mira faptul că, având la capitală de toate, și casă și masă, au lăsat totul într-o bună zi și au revenit la casa părintească...

... Nu-i nimic de mirare, spune evlavios Sergiu Hanganu. Suntem săteni și așa și nu ne-am putut deprinde cu orașul, cu zbulciul lui, cu viața tensionată de fiecare zi și am preferat liniștea de la țară, dragostea pentru casa părintească prin care să păstrăm continuitatea familiei, a neamului nostru.

Dar revenirea lor la baștină nu a însemnat doar un refugiu, ea având semnificație de a duce mai departe numele casei părintești, care avea să devină peste ani pensiunea „Hanul lui Hanganu”, o stațiune de valoare în circuitul turistic național și internațional.

- Mai întâi a fost dorința de a renova casa părintească, de a o amenaja după tradițiile și obiceiurile din partea locului:

Hanul lui Hanganu.

Istoria unei case țărănești cu renume internațional

vestimentație populară, covoare, lăicere, perne și alte lucruri din zestrea familiilor noastre, soba din casă, lejanca, hornul etc., pentru a primi rude, oaspeți, prieteni. De aici a și pornit firul afacerii noastre familiare. Unul dintre vizitatori a apreciat aceste locuri pitorești din apropierea râului Nistru și ne-a propus să aplicăm la Proiectul de Competitivitate americano-suedez, care finanțează proiecte în domeniul turismului. Ne-a reușit. Și am primit o susținere financiară de 400.000 de lei, partea noastră fiind de peste 500.000 de lei. Ca rezultat, pensiunea a fost lărgită, având în total 9 odăi bine amenajate pe gustul oricărui turist din ce țară ar fi, de asemenea, și

curtea pensiunii a fost dotată cu mese și scaune de o construcție originală, pentru ca turiștii să se bucure de un sejur cu servicii complete, cu o delicioasă masă națională. Am construit și terenuri de joacă pentru copii cu tomberoane, o pis-

cină, amenajată din piatră specifică localității, extrasă de la mina Lalova.

Și iată astăzi, unitatea agroturistică „Hanul lui Hanganu”, situată într-un loc pitoresc, pe malul râului Nistru, face parte din circuitul turistic național și internațional, ea fiind înregistrată în mai multe cataloage internaționale de domeniu. Iar, conform studiului site-ului internațional „Booking.com”, prin calitatea serviciilor oferite pensiunea „Hanul lui Hanganu” deține un indice de 9,4 puncte din 10. Astfel, prin iscusința și inovația proprietarilor, pensiunea „Hanul lui Hanganu” duce departe în lume faima locurilor pitorești ale plaiului natal.

Vlad IONAȘCU

Abonarea 2019

Continuă abonarea pentru anul 2019 la revista științifico-metodică trimestrială „ADMINISTRAREA PUBLICĂ” și la ziarul „FUNCȚIONARUL PUBLIC,” publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista „Administrarea Publică” apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei; 1 an - 168 lei.

Indice poștal: 76957

Ziarul „Funcționarul Public” apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 39 lei; 6 luni - 78 lei; 1 an - 156 lei.

Indice poștal: 67919

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție

Ion AXENTI - secretar responsabil

Sergiu VLADÎCA - redactor

Marina PASTUH - redactor - designer

ADRESA NOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 350.

Dat la tipar 14.11.2018

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” - publicație a Academiei de Administrare Publică